

ZÁKAZ TRANSAKČÍ S OBJEKTY INTRASTRUKTURY

SOUVISEJÍCÍ USTANOVENÍ: ČLÁNEK 5ae NAŘÍZENÍ RADY 833/2014

ČASTO KLADENÉ OTÁZKY

Aktualizované: 20. března 2025

(https://finance.ec.europa.eu/document/download/85a81676-9f77-4d35-9c48-003e5535763b_en?filename=faqs-sanctions-russia-infrastructure-transaction-ban_en.pdf)

1. Co je zakázáno podle článku 5ae?

Poslední aktualizace: 20. března 2025

Tímto omezujícím opatřením je zákaz transakcí s objekty infrastruktury v Rusku, což znamená, že hospodářské subjekty z EU mají zakázáno provádět transakce s přístavy a plavebními komorami a také s letišti v Rusku, jak je uvedeno v odpovídajících částech A a B přílohy XLVII. Tyto přístavy a letiště Rusko využívá například k přepravě bezpilotních vzdušných prostředků (UAV) nebo k obcházení cenového stropu ropy pomocí plavidel, která praktikují nebezpečné praktiky námořní dopravy.

Pokud jde o další příklady zákazů transakcí v nařízení č. 833/2014 (např. čl. 5aa) nebo v režimu íránských UAV (nový čl. 2a v pozměněném nařízení č. 1529/2023) je zákaz přímo či nepřímo provádět jakoukoli transakci s uvedenými přístavy a plavebními komorami a letišti v Rusku za stanovených podmínek a výjimek.

To znamená, že hospodářské subjekty z EU mají zakázáno poskytovat služby, zboží nebo software uvedeným letištím a přístavům. Přímými nebo nepřímými transakcemi by mohlo být například poskytování softwaru pro řízení letového provozu, ale také školení a konzultace týkající se řízení cestujících a nákladu nebo výstavba terminálu nebo přístavních zařízení. Vzhledem k tomu, že zákaz transakcí je také širší než již existující dovozní a vývozní omezení, mohou hospodářské subjekty z EU jednat pouze s uvedenými přístavy a letišti, kde článek 5ae stanoví výjimku. Upozorňujeme, že uvedené příklady nejsou vyčerpávajícím seznamem. Naložení nákladu by se také kvalifikovalo jako transakce jako např. za tuto službu se platí poplatky.

2. Na jaké transakce se vztahuje zákaz podle článku 5ae?

Poslední aktualizace: 20. března 2025

Ustanovení se týká transakcí zahrnujících objekty infrastruktury přístavu nebo letiště bez ohledu na právní vlastnictví infrastruktury jako celku nebo jednotlivých částí, které tvoří přístav nebo letiště. Zakázané jsou transakce, které obvykle spadají do rozsahu činností prováděných touto konkrétní infrastrukturou nebo s ní, např. placení poplatků za kotvení, poskytování zásob, poskytování služeb tak, aby objekty infrastruktury zůstaly v provozu atd.

3. Existují nějaké výjimky pro transakce s uvedenými přístavy a plavebními komorami v Rusku?

Poslední aktualizace: 20. března 2025

Ano. Článek 5ae poskytuje několik výjimek pro transakce.

Mimo jiné pro osvobození transakcí nezbytných pro nákup, dovoz nebo přepravu zemědělských a potravinářských produktů, včetně pšenice a hnojiv, jejichž dovoz, nákup a přepravu umožňuje nařízení Rady (EU) 833/2014, nebo pro zemní plyn, titan, hliník, měď, nikl, palladium a železnou rudu z nebo přes Rusko do Unie, členských zemí Evropského hospodářského prostoru, Švýcarska nebo zemí západního Balkánu. Pokud to nezakazují články 3m nebo 3n, výjimky se vztahují na transakce nezbytné pro nákup, dovoz nebo přepravu ropy, včetně rafinovaných ropných produktů, z Ruska nebo přes Rusko v souladu s nařízením (např. v souladu s pravidly Oil Price Cap – zastřešení ceny ropy). Kromě toho se osvobození vztahuje na transakce nákupu, dovozu nebo převodu námořní ropy a ropných produktů pocházejících ze třetích zemí za předpokladu, že zboží není ruského původu a vlastnictví, a na transakce související s provozem a bezpečností civilních jaderných kapacit.

V souladu s těmito výjimkami se hospodářské subjekty z EU mohou přímo či nepřímo zapojit do transakcí, pokud jsou nezbytné pro nákup, dovoz nebo přepravu uvedených produktů, aniž by museli žádat o povolení členský stát.

4. Mohou být uvedené přístavy a zdymadla/plavební komory v Rusku použity pro tranzit zboží pocházejícího z Ruska, na které se nevztahuje zákaz dovozu?

Poslední aktualizace: 20. března 2025

Článek 5ae stanoví široký zákaz transakcí. Hospodářské subjekty z EU se v zásadě nemohou zapojit do transakcí, pokud se to týká produktů, které nejsou výslovně vyňaty v čl. 5ae odst. 3. Týká se to také zboží, které nepodléhá zakazu dovozu. Jiné ruské přístavy, které nejsou uvedeny v příloze XLVII, lze použít pro tranzit do třetí země nebo pro dovoz do Unie (pokud se na dané zboží nevztahuje dovozní omezení).

5. Lze uvedené přístavy a zdymadla/plavební komory v Rusku využít pro tranzit uhlí ruského původu do třetích zemí?

Poslední aktualizace: 20. března 2025

Unie je odhodlána zabránit tomu, aby sankce EU měly negativní dopad na legitimní obchod nebo mezilidské kontakty nebo aby měly dopad na potravinovou a energetickou bezpečnost třetích zemí na celém světě, zejména těch nejméně rozvinutých. Bod odůvodnění 29 nařízení Rady 395/2025 („16. balíček sankcí“) navíc odkazuje na prevenci negativního dopadu na zákonný obchod.

Článek 5ae nařízení Rady (EU) 833/2014 (ve znění nařízení Rady (EU) 2025/395 ze dne 24. února 2025) je třeba vykládat ve světle těchto cílů. Provozovatelé z EU mohou přepravovat

ruské uhlí do třetí země, aby zajistili globální energetickou bezpečnost (viz také 2. otázka v [častých dotazech o dovozu, nákupu a převodu uvedeného zboží](#)).

Provozovatelé z EU se však nemohou zapojit do transakcí s uvedenými přístavy a musí za tímto účelem přeměrovat na jiný než na seznamu uvedený.

6. Lze uvedené přístavy a zdymadla/plavební komory v Rusku použít pro tranzit kazašského uhlí a přepravu ropy z moře a jiných ropných produktů uvedených v příloze 20V pocházejících z Kazachstánu do Unie?

Poslední aktualizace: 20. března 2025

Lze použít uvedené přístavy a zdymadla/plavební komory potřebné pro přepravu kazašského uhlí do Unie nebo do třetí země.

Uhlí pocházející ze třetí země, jako je Kazachstán, nepodléhá žádnému omezení, a proto může být dovezeno do Unie nebo přepraveno do třetí země.

Na základě závazku Unie předcházet negativním dopadům na energetickou bezpečnost třetích zemí na celém světě, zejména těch nejméně rozvinutých, výjimka pro transakce nákupu, dovozu nebo přepravy námořní ropy a ropných produktů uvedených v příloze 20V, pokud toto zboží pochází ze třetí země a je pouze nakládáno, odplouvá nebo prochází tranzitem přes Rusko, za předpokladu, že je vlastníkem zboží jiného než ruského původu. 5ae odst. 3 písm. e).

Analogicky, protože obchod s uhlím je stále významný pro globální energetickou bezpečnost, transakce týkající se kazašského uhlí by měly být rovněž považovány za osvobozené.

7. Lze uvedené přístavy a zdymadla/plavební komory v Rusku použít pro tranzit hnojiv pocházejících z Ruska?

Poslední aktualizace: 20. března 2025

Ano. Podle odst. 3 písm. d) Čl. 5ae, transakce, které jsou nezbytné pro nákup, dovoz nebo přepravu mimo jiné hnojiv, jejichž dovoz, nákup a přeprava je povolen podle tohoto nařízení 833/2014, jsou ze zákazu vyňaty.

Na většinu hnojiv se nevztahují žádná omezující opatření z důvodu obav o globální potravinovou bezpečnost. Upozorňujeme, že u některého zboží (např. chloridu draselného) je dovoz povolen pouze v rámci určité dovozní kvóty.

8. Má výjimka podle čl. 5ae odst. 3 písm. d) se vztahuje také na nákup, dovoz nebo přepravu surovin nebo komponentů, jako je síra, pro výrobu hnojiv?

Poslední aktualizace: 20. března 2025

Ano, v rozsahu, v jakém se suroviny nebo složky, včetně síry, používají buď jako hnojiva nebo jako surovina k výrobě hnojiv, a dále za předpokladu, že jejich nákup, dovoz nebo

přeprava není jinak zakázána podle nařízení EU 833/2014, transakce podle čl. 5ae odst. 3 písm. d) jsou povoleny.

9. Vztahuje se zákaz transakcí také na transakce mezi státními příslušníky nebo subjekty třetích zemí a uvedenými přístavy a letišti v Rusku?

Poslední aktualizace: 20. března 2025

Ne. Rozsah použití nařízení o sankcích je stanoven v článku 13 nařízení 833/2014; Sankce EU neplatí extraterritoriálně.

Ustanovení se vztahuje mimo jiné na každou osobu na území Unie nebo mimo ni, která je státním příslušníkem členského státu EU, a na jakoukoli právnickou osobu, subjekt nebo orgán na území EU i mimo ni, které jsou zapsány nebo zřízeny podle práva členského státu EU.

To znamená, že transakce mimo Unii mezi státním příslušníkem nebo subjektem třetí země a jedním z přístavů a letišť uvedených v příloze XLVII nespadají do oblasti působnosti sankcí EU.

10. Podléhají plavidla plující pod vlajkou EU zákazu podle čl. 5ae provádět transakce s přístavy a plavebními komorami uvedenými v části A přílohy XLVII?

Poslední aktualizace: 20. března 2025

Zákaz provádět transakce s přístavy a plavebními komorami uvedenými v části A přílohy XLVII se vztahuje na všechna plavidla plující pod vlajkou členského státu bez ohledu na státní příslušnost posádky a skutečné vlastnictví. Podle mezinárodního práva má stát vlajky povinnost účinně vykonávat svou jurisdikci a kontrolu nad loděmi plujícími pod jeho vlajkou. To zahrnuje zajištění souladu s platnými mezinárodními a vnitrostátními zákony, a proto musí stát vlajky převzít odpovědnost za to, že se jeho plavidla nebudou podílet na zakázaných transakcích.

11. Spolupracuje hospodářský subjekt z EU nepřímo se subjektem, na který se vztahuje článek 5ae, pokud poskytuje služby plavidlu vplouvajícímu do přístavu uvedeného v příloze XLVII?

Poslední aktualizace: 20. března 2025

Poskytování služeb plavidlu, které vplulo do přístavu uvedeného v příloze XLVII, není podle článku 5ae zakázáno, protože poskytování služeb takovému plavidlu není přímou ani nepřímou transakcí s uvedeným přístavem.

Často kladené dotazy zpracované Komisí již u zákazu transakcí týkajících se státních subjektů v čl. 5aa nařízení Rady 833/2014 objasnily, že poskytování pojištění plavidlu vplouvajícímu do přístavu ve vlastnictví subjektu uvedeného na seznamu není přímou ani nepřímou transakcí s tímto subjektem (viz Q.6 G.5 konsolidovaných [často kladených dotazů](#)). Poskytování

dalších služeb plavidlu připlouvajícímu do uvedeného přístavu není přímou ani nepřímou transakcí (např. poskytování služeb tankování, nakládání/vykládání nákladu atd.).

Plavidlu plujícímu pod vlajkou EU je však zakázáno vplouvat do uvedených přístavů, protože by to představovalo přímou nebo nepřímou transakci (např. zaplacením kotvicích poplatků přístavu), pokud jedna z výjimek navržených v čl. 5ae odstavec 3 platí kupř. plavidlo provádí nouzové zavolání do přístavu nebo se účastní legálního obchodu s uvedeným přístavem.

12. Je hospodářský subjekt z EU nepřímo zapojený se subjektem, na který se vztahuje článek 5ae, pokud dováží produkty z Ruska přes přístav uvedený v příloze XLVII?

Poslední aktualizace: 20. března 2025

Pokud hospodářský subjekt z EU dováží z Ruska zboží, na které se nevztahují sankce, a toto zboží naloží přepravní společnost v přístavu uvedeném v příloze XLVII, nepovažuje se to za nepřímou transakci s tímto přístavem, pokud provozovatel nenese žádnou odpovědnost za rozhodnutí přepravní společnosti využít uvedený přístav a pokud vývozce hospodářský subjekt neplatí přístavním orgánům žádné poplatky. Pokud provozovatel platí poplatky přímo přístavu, je to považováno za přímou transakci. Je-li provozovatel zapojen do rozhodování o spolupráci s konkrétním přístavem, i když nejsou přímo placeny žádné poplatky, považuje se to za nepřímou transakci.

Pokud se hospodářský subjekt z EU přímo nebo nepřímo zapojuje do transakce s kótovaným přístavem a poté má obchodní vztahy s jinou společností z EU související s touto transakcí, druhá společnost by nebyla považována za nepřímou transakci s kótovaným přístavem.

13. Mohou občané EU pracovat na plavidlech, která vplouvají do uvedených přístavů a plavebních komor v Rusku?

Poslední aktualizace: 20. března 2025

Toto ustanovení se vztahuje na každého státního příslušníka členského státu, fyzickou osobu s bydlištěm v členském státě a právnickou osobu, subjekt nebo orgán usazený v Unii. To je v souladu s čl. 13 písm. c) nařízení Rady 833/2014, které stanoví jurisdikční oblast působnosti nařízení.

Námořníci (velitel a členové posádky) se však obvykle přímo ani nepřímo nezapojují do transakcí s přístavem, např. placení poplatků přístavním orgánům.

14. Kdo je povinen hlásit jakoukoli transakci, na kterou se vztahují výjimky podle článku 5ae?

Poslední aktualizace: 20. března 2025

Podle čl. 5ae odst. 5 musí hospodářské subjekty z EU informovat příslušný orgán členského státu, v němž jsou zapsáni nebo podle jehož práva jsou usazeni, o jakékoli transakci uzavřené podle čl. 5ae odst. 3 nebo 4 do 2 týdnů od jejího uzavření.

Obecně platí, že hospodářský subjekt, který se na transakci podílí, je povinen hlásit, např. správcovská společnost plavidla nakládajícího legální náklad v uvedeném přístavu nebo letecká společnost, jejíž letadlo muselo nouzově přistát na jednom z uvedených letišť.

V případě dovozců zboží z Ruska do EU, na které se nevztahují sankce a jsou osvobozeni podle čl. 5ae odst. 3, nejsou povinni hlásit svůj dovoz, pokud se u nich nemá za to, že mají přímé nebo nepřímé transakce s přístavem (viz otázka 11). Pokud mají přímou nebo nepřímou transakci s uvedeným přístavem, jsou povinni transakci nahlásit.